

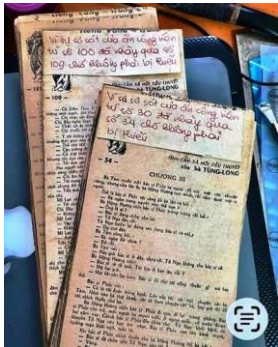

Má Tôi và Tôi Bán Sách

Nguyễn Đông Thức

Khoảng năm 1960 - 1970, là thời của má tôi. Sách má viết feuilleton (tiểu thuyết nhiều kỳ) in trên mấy tờ nhật báo ở Sài Gòn, có lúc cao điểm 1 ngày là 5 truyện trên 5 tờ! (Vẫn không hiểu sao má viết nổi).

Mới đăng được 3-4 kỳ, thấy có mùi hấp dẫn là lập tức mấy ông làm sách (những “nhà xuất bản” tư nhân, nhỏ gọn, không cần có biên tập viên, nhà in, nhà sách... gì ráo) chạy tới, avăng (đặt cọc) một cọc tiền, để giành quyền xuất bản khi cuốn sách đăng xong trên báo. Có khi có ngày 2-3 ông tới, sáng trưa chiều. Má đã có quyền chọn lựa coi ông nào in ấn đăng hoàng, quan trọng là trả tiền cao hơn, rồi mới quyết định bán lúa non cho ai. Tiền đặt cọc đã là khá, lần nào có là má tôi cũng ra chợ gọi 1-2 giờ cần xé trái cây về (nhà 9 đứa con!), rồi mua 1-2 bao gạo chỉ xanh, heo quay vịt quay, quần áo giày dép cho con, rượu “Thập toàn đại bổ” và trà Long Tĩnh, Thiết Quan Âm cho chồng... Rồi sửa sang nhà cửa, mua vật dụng trong nhà... Cuộc sống có gì mới như TV, nồi cơm điện, máy xay sinh tố, cầu ngói xỏm chuyển qua bệt, rồi xe Velo, Honda... cho con đi học, thầy đều từ cây viết Bic của má tôi mà ra.

Má bán sách cho các ông xuất bản tư (cũng có tên rất kêu là Thế Kỷ, Thời Đại, Miền Nam...) theo kiểu mua đứt bán đoạn, hình như cũng chẳng cần biết in bao nhiêu (ít nhất cũng 5.000 cuốn), tái bản in thêm gì cũng không biết. Thường người ta thấy truyện trên báo có chữ “HẾT” là tới lấy bản thảo (do hàng ngày tôi cất lưu lại) rồi đưa luôn 1 cục tiền, chẳng thấy đóng thuế gì, khoảng tương đương mười mấy hai chục lượng vàng (vàng lúc đó rất rẻ, nhưng má tôi không mua, dư tiền thì bà chỉ đi gửi ngân hàng kiểu tích cốc phòng cơ). Chỉ dựa vào cây viết của má tôi, nhà không giàu nhưng cũng trung lưu, con cái đều thi đậu vào trường công rồi lên đại học...

Đó là chuyện má tôi bán sách. Một năm bà bán 3-4 cuốn, ngon lành!

Tôi bây giờ 2-3 năm mới viết xong một cuốn, rồi phải đem đi chào nhà xuất bản, hồi hộp chờ đợi xét duyệt, được in thì nhuận bút 10% doanh số, như cuốn “**Đời đời lần lúng túng**” chỉ là 14.900.000đ (theo thời giá hiện nay, mua chưa được 1 chỉ vàng!). Bởi vậy mấy hôm nay bạn thấy tôi hăng hái bán sách, ngoài việc kiếm thêm chút ít làm việc xã hội và lai rai trà thuốc, còn mong cho hết sách để được tái bản. (Nhưng không chỉ tiền bạc, vì người viết nào không mong sách của mình càng được nhiều người đọc càng tốt).

Rõ ràng sức viết của tôi thua hẳn má tôi (bà 68 cuốn, tôi 9 cuốn) vậy thì so bì, than thở nổi gì! Má suốt ngày ngồi nhà viết, còn tôi cà phê, rượu chè lêu lổng, một ngày chỉ viết được 1-2 tiếng đồng hồ! Còn đòi hỏi phải có trà ngon thuốc ngon, trong khi má chỉ ngồi viết với một ly nước chín để bên...

Ngồi viết chuyện bán sách của 2 má con tới đây, chợt nhớ má muốn khóc luôn!

Nguyễn Đông Thức

Đọc Thêm về Bà Tùng Long

Bà Tùng Long tên thật là Lê Thị Bạch Vân. Nhà văn sinh năm 1915 này chuyên viết truyện tình cảm và tâm lý bạn gái với hàm ý giáo dục đạo đức các thành viên trong gia tộc vươn lên, nếp sống lý tưởng, thanh cao... lồi cuốn đọc giả bởi lối viết giản dị, mộc mạc. Bà từng đi dạy Pháp văn, Việt văn ở các trường Tân Thịnh, Đạt Đức, Les Lauriers ở Sài Gòn, rồi làm thư ký tòa soạn các báo Sài Gòn mới, Phụ nữ ngày nay, Phụ nữ diễn đàn... và bắt đầu viết văn từ năm 1953 với truyện dài đầu tiên được in trên báo **Sài Gòn mới: Đứa con hoang**.

Nhờ vào lòng yêu nghề không biết mệt mỏi và sự cố gắng nuôi 9 người con trưởng thành, đỗ đạt thành tài, bà đã để lại gia tài đồ sộ gồm 68 tiểu thuyết và hơn 400 truyện ngắn, trong đó đa phần các tác phẩm đề cập đến thân phận người phụ nữ, ca ngợi sự hy sinh và tình yêu cao đẹp.

Những kỷ niệm cảm động với mẹ của nhà văn Nguyễn Đông Thức

Nhà văn Nguyễn Đông Thức cho biết: “*Thật may mắn trong một lần dọn nhà, tôi phát hiện ra rất nhiều tiểu thuyết của mẹ đã đăng báo mà chưa bao giờ in sách. Tất cả đều được cắt dán lưu giữ cẩn thận. Tôi mới gặp Tổng Biên tập - Giám đốc NXB Trẻ Nguyễn Minh Nhật đề nghị xuất bản những tác phẩm này. Anh ấy ủng hộ ngay. Rồi khi có hợp đồng in ấn, tôi lại may mắn tìm thấy tiếp 15 cuốn nữa của mẹ cũng chưa bao giờ in. Thế là thừa thắng tuyển chọn lại làm luôn. Nhân đây cũng cảm ơn họa sĩ trình bày các bộ sách quá xuất sắc, không khác gì sách của ngày xưa cả...*”.

Xin giới thiệu trước đến bạn đọc 10 tựa sách chọn lọc, như một sự trân trọng, một ghi nhận quý giá của những người làm sách đối với một cây bút nữ đặc biệt của Việt Nam. Trong 10 tựa phát hành đợt này, có 3 tựa chưa từng được in thành sách. Đây là những feuilleton (truyện nhiều kỳ) đã đăng trên các báo trước năm 1975, gồm: **Bên hồ Thanh Thủy; Một vụ án tình; Những ai gieo gió và 7 tựa còn lại là: Bóng người xưa; Người xưa đã về; Một lần làm lỡ; Duyên tình lạc bến; Đòi con gái; Đường tơ đứt nối; Con đường một chiều.**

Nhà văn Nguyễn Đông Thức kể tiếp: “*Nếu tâm sự về mẹ tôi thì sợ mọi người cho rằng 'mẹ hát con khen hay' nhưng thực sự cả cuộc đời bà là hai chữ bình yên, tất cả đều dành cho chồng con. Nhà đông anh em, mỗi buổi sáng thức giấc, việc đầu tiên là bà ghi thực đơn các món ăn trong ngày để bà giúp việc đi chợ. Xong ngồi uống trà với ba tôi, rồi tranh thủ buổi trưa buổi chiều là viết văn. Thậm chí đêm khuya chờ anh em tôi ngủ hết, bà mới cặm cụi ngồi viết cho kịp mang bản thảo tới nhà in báo.*”.

Sức viết của Bà Tùng Long rất đáng khâm phục, nhà văn Nguyễn Đông Thức tiết lộ: “*Nếu anh Lê Văn Nghĩa tự đặt ra quy định mỗi ngày phải hoàn thành 3 trang sách thì mẹ tôi không đặt ra gì hết. Bà phải hoàn thành 3 trang cho tờ báo này, lại tiếp tục 3 trang cho tờ báo khác... điều này tập cho tôi sự bền bỉ, dù có cố gắng cỡ nào cũng có thấm tháp gì cho với mẹ tôi hết. Bà khuyên 9 đứa con đừng đưa nào theo nghiệp văn chương của bà vì nó quá nhọc nhằn nhưng rồi có 3- 4 người chưa nghe theo lời căn dặn này nên cũng đã lỡ làm... nhà văn.*”.

Tác giả tiểu thuyết "**Ngọc trong đá**" dù mái tóc đã bạc nhiều vì tuổi tác nhưng ông vẫn nhớ như in tiếng rào rào của con chữ mẹ viết ra trên giấy. "*Tôi thường nằm ngủ dưới chân bà nên quen với âm thanh này lắm. Mỗi khi má tôi dừng lại hồi lâu, tôi lại biết bà đang suy nghĩ, trăn trở đến nhân vật. Cứ như thế nhiều đêm, tôi nằm ngủ trước sự lao động thầm lặng, bên bị của mẹ hàng chục năm trời*", nhà văn Nguyễn Đông Thức rưng rưng.

Về bút danh "Bà Tùng Long", nhà văn đã từng giải thích trong một lần trả lời báo giới lúc còn sống, rằng: "*Các vị nho học của chúng ta có câu: "Vân Tùng Long, Phong Tùng Hồ", nghĩa là mây theo rồng, gió theo cọp, cho nên thuở xưa, người nào lấy biệt danh Tùng Hồ thì biết người ấy tên là Phong. Tôi tên Vân cho nên lấy bút danh Tùng Long. Còn ký bút danh Tùng Long, vì sợ độc giả hiểu lầm là đàn ông, nên tôi thêm chữ Bà vào để phân biệt. Lúc đầu tôi nghĩ là dùng tạm một thời gian, nhưng về sau tôi thấy cũng nhiều người dùng từ Bà trước bút danh, chẳng hạn như Bà Đạm Phương. Hồi còn trẻ, bà Đạm Phương thường dùng danh từ Đạm Phương nữ sĩ, và bà Tương Phố cũng dùng bút danh Tương Phố nữ sĩ. Riêng tôi, không dám tự hào là nữ sĩ, nên không thể ký vậy. Bên Pháp, cũng có hai tác giả nữ, là Madame Stael, Madame Maintenon, với từ Madame (Bà) đứng trước bút hiệu. Trong các mục Gỡ rối tơ lòng và Tâm tình cởi mở, tôi ký Bà Tùng Long là để gần gũi với phái nữ, các nữ độc giả sẽ tin cậy và để bộc lộ tâm tình hơn là chỉ ký Tùng Long, họ có thể nghĩ lầm tôi là phái nam thì sẽ ngần ngại..."*

Nhà văn Nguyễn Đông Thức còn chia sẻ thêm về những trang viết thấm đẫm tình người của mẹ: "*Mỗi câu chuyện mẹ tôi viết ra đều xuất phát từ cuộc sống sinh động: đó là câu chuyện đau lòng trong gia đình hằng ngày, vợ chồng cãi vã nhau, cùng bao éo le trong đời thường khó hàn gắn nổi. Hằng ngày, mẹ tôi vẫn thường nhận được thư của độc giả gửi đến tâm sự, bà thường đọc rất kỹ. Cái nào cần trả lời thì trả lời, còn cái nào hay, có thể viết tiểu thuyết thì thường để riêng ra...Tôi là người hay giúp bà cắt bì thư người hâm mộ*"

Bà Tùng Long mất ngày 26. 4.2006 tại nhà riêng ở quận Bình Thạnh, TP.HCM, hưởng thọ 92 tuổi.

Lê Công Sơn